

До:

Господин Кирил Вътев

Министър на земеделието и храните

Изх. 3390/20.03.2024

Копие:

Господин Юлиан Попов

Министър на околната среда и водите

Г-жа Десислава Танева

Председател на Комисия по земеделие и гори

Народно Събрание

Относно: източници на информация относно въздействията от прилагане на мярка пасторализъм върху природни местообитания и местообитанията на видове в трите национални парка в България

Уважаеми господин Вътев,

На 29 февруари в народното събрание се проведе изслушване на министъра на околната среда и водите във връзка с прилагането на мярката пасторализъм в националните паркове у нас, на която присъства и наш представител.

Обръщаме се към Вас във връзка с Ваше изказване, че не сте запознат с източници на информация за въздействията на прилагането на мярката, различни от доклада по оценка за съвместимостта на Стратегическият план за развитие на земеделието и развитие на селските райони за периода 2023 – 2027.

В тази връзка, приложено изпращаме списък на източници на данни и информация за въздействията.

Същите са били изпращани неколккратно на Министерството на земеделието в хода на обществените обсъждания и дискусии на удължаванията на ПРСР 2014 – 2020, както и на Стратегическия план 2023 – 2027.

Надяваме се, този път да бъдат взети под внимание и субсидирането на увреждането да бъде прекратено.

За контакти от наша страна: Катерина Раковска, старши експерт "Политики биоразнообразие", krakovska@wwf.bg, +359 893 393 810.

Оставаме на разположение за допълнителна информация.

С уважение,

Веселина Кавръкова

Изпълнителен директор на WWF България

От името на коалиция „За да остане природа в България“

Данни за негативни въздействия на мярка пасторализъм в националните паркове по източници

1. **The future of submeasure “Pastoralism” of Measure 214 “Agroecological payments” in the Rural Development Programme of Bulgaria: advantages, disadvantages and challenges***Chavdar V. Gushev¹, Rossen T. Tzonev² & Marius A. Dimitrov; PHYTOLOGIA BALCANICA 22 (2): 167 – 177, Sofia, 2016 ¹

Статията „Бъдещето на под-мярка пасторализъм от мярка 214 „Агроекологични плащания“ в Програмата за развитие на Селските райони в България: ползи, негативи и предизвикателства“, 2016.

Алпийските и суб-алпийските пасища са с ниска продуктивност; налице са ясни симптоми на преизпасване практически на всички места подходящи за паша; ефектът е силен, до степен популациите на някои чувствителни видове са заплашени от изчезване, замърсяване на водоеми и ерозия. Като цяло ефектът от под-мярката е по-скоро негативен, отколкото позитивен. Препоръката е опазването на тревните местообитания в националните паркове да става чрез паша на дивите копитни видове.

2. **Доклад „ОПАЗВАНЕ, ПОДДЪРЖАНЕ И АКО Е НЕОБХОДИМО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНОТО ПРИРОДОЗАЩИТНО СЪСТОЯНИЕ НА ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ В БЕЗЛЕСНАТА ЗОНА, ЧРЕЗ ПАША НА ДОМАШНИ ЖИВОТНИ“ по проект² на ДНП „Пирин“, окт. 2014**

Информацията за площите за паша, броя и вида на пашуващите животни от 2008 до 2014 вкл. (стр.8), показва, че за целия период както бройките животни, така и площите отдадени за паша са под тези, планирани от парковата дирекция. **Въпреки това обаче**, експертите проучващи състоянието на две от тревните местообитания установяват, че „в определените за проучване отдели, бяха установени преизпасани територии над 50%...“ (стр.164)³.

3. **Проект на актуализиран план⁴ за управление на национален парк „Пирин“ за периода 2014 – 2023**

Не се контролира достатъчно пашата на говедата; животните се концентрират в много по-високи бройки на хектар; ясно е видимото изменение на растителността в следствие от пренасищане с едър рогат добитък, съпроводено с утъпкване и обедняване. Безконтролната паша особено около езерата води до евтрофикация на водите, инвазия на плевелна растителност и/или вторична сукцесия, развитие на вторична дървесна и храстова растителност в пасищата (стр.166 от проекта на АПУ).

¹ http://www.bio.bas.bg/~phytolbalcan/PDF/22_2/PhytolBalcan_22-2_06_Gushev_&_al.pdf

² Обособена позиция №8 – Изпълнение на Дейност № 1.4. на проект „Осъществяване на поддържащи и възстановителни дейности в гори, земи и водни площи“, по проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на Национален парк „Пирин“ и резерват „Тисата“, финансиран по Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.” ОКТОМВРИ 2014 г. https://www.zelenizakoni.com/sites/default/files/attachments/i_pasture-compressed.pdf

³ Обособена позиция №8 – Изпълнение на Дейност № 1.4. на проект „Осъществяване на поддържащи и възстановителни дейности в гори, земи и водни площи“, по проект „Устойчиво управление на Национален парк „Пирин“ и резерват „Тисата“, финансиран по Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.” ОКТОМВРИ 2014 г. https://www.zelenizakoni.com/sites/default/files/attachments/ii_6_pasture-compressed.pdf

⁴ http://www.pu-pirin.pirin.bg/images/dokumenti_do_DNP-Pirin/PUNPP_10.03.2016/00-PUNPP_10.03.2016_dnpp.pdf

4. Оценка за природозащитното състояние на засегнати природни местообитания

Оценка на ПС на ниво защитена зона е правена единствено през 2013, съответно това е последната научна информация относно ПС на местообитанията в трите зони. Състоянието на местообитания 7140, 6230* в ЗЗ „Централен Балкан“⁵ е неблагоприятно-лошо, а на 6150, 62D0, 6170 - неблагоприятно-незадоволително. Състоянието на местообитание 3130 в ЗЗ „Пирин“⁶ е неблагоприятно незадоволително, поради „Повишена еутрофикация поради вток на биогенни елементи в резултат на интензивна паша на крави в района на някои от езерата“. Състоянието на 7140, 62D0 и 6170 в зоната е неблагоприятно-лошо. За сравнение състоянието на 7140, 6230*, 6150 и 62D0 в ЗЗ „Рила“⁷, където не е прилагана мярката до 2013, е благоприятно. Въпреки тези оценки през 2014 мярката не само, че продължава в първите зони, но е разширена и със ЗЗ Рила. При следващото докладване през 2019⁸ състоянието на местообитания 7140, 6230*, 6150, 62D0, 6170 в целия Алпийски биогеографски район е неблагоприятно-незадоволително.

5. Данни на дирекциите на националните паркове:

„Пирин“⁹ - 3130 - Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorelleteauniflorae и/или Isoeto-Nanojuncetea) - процеси на повишена еутрофикация на езера поради вток на биогенни елементи, ерозия и разрушаване на бреговете и намаляване прозрачността на водите, като причините за това са пашуването на стада от едри породи крави край бреговете на езерата;

„Централен Балкан“¹⁰ - 9150 Термофилни букови гори, 9130 Букови гори от типа Asperulo-Fagetum, 9110 Букови гори от типа Luzulo-Fagetum, 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища, 6230* Богати на видове картъллови съобщества върху силикатен терен в планините, 6150 Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества, 62D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества, 6170 Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества - Свободно пашуващите животни навлизат в забранени за паша територии - резервати, горски територии и др. Постоянното навлизане на домашни животни в горските местообитания води до тяхната фрагментация, обедняване на тревния състав, механични повреди, утъпкване, системно замърсяване на питейни водоизточници, безпокойство на дивите животни и др.

„Рила“¹¹ - 1371 *Rupicapra rupicapra balcanica* ДНП отбелязва пашуването на домашни животни като фактор, възпрепятстващ достигането на оптимално заемане на всички подходящи местообитания за дивата коза.

⁵ <http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000494&siteType=HabitatDirective>

⁶ <http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000209&siteType=HabitatDirective>

⁷ <http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000495&siteType=HabitatDirective>

⁸ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/?period=5&group=Grasslands&country=BG®ion=>

⁹ <http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/Activities?contractId=VvFqysxSTNE%3D&isHistoric=False> – виж обосновка дейности по проект по ОПОС 2014 - 2020

¹⁰ <http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/Activities?contractId=os9FVdXOc0w%3D&isHistoric=False> – виж обосновка дейности по проект по ОПОС 2014 - 2020

¹¹ <http://2020.eufunds.bg/bg/6/0/Project/Activities?contractId=UWvOZhWYQSA%3D&isHistoric=False> – виж обосновка дейности по проект по ОПОС 2014 - 2020